

ISSN 0321-1401

Дошкільне 5 виховання 2016

Щомісячний науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України для педагогів і батьків

**ФОРМУЄМО
МОТИВАЦІЮ
ДО МОВЛЕННЯ**

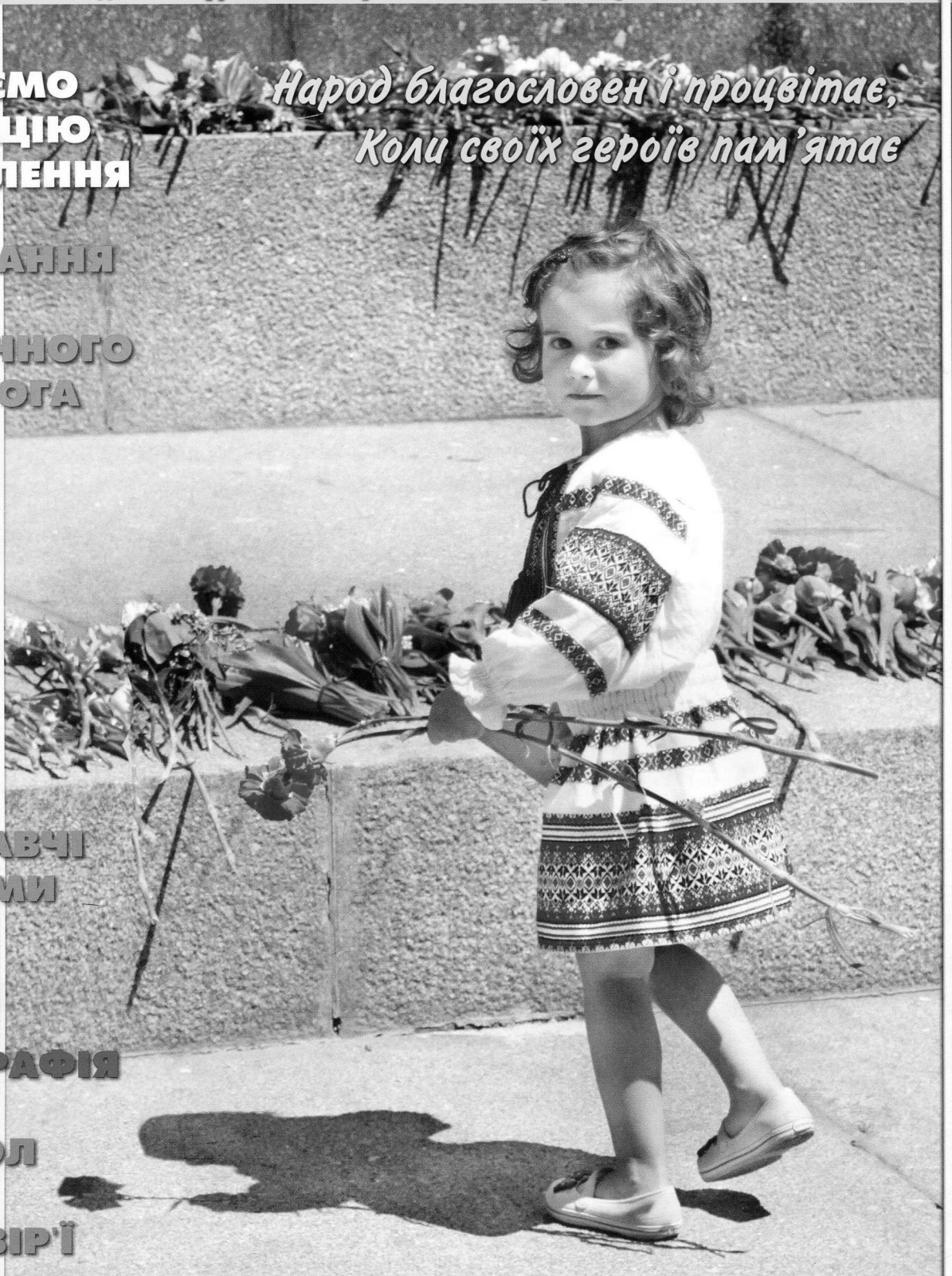
**ПЛАНУВАННЯ
РОБОТИ
ПРАКТИЧНОГО
ПСИХОЛОГА**

**КРАЄЗНАВЧІ
ПРОГРАМИ
НА ЧАСІ**

**ДИТЯЧА
ХОРЕОГРАФІЯ**

**ФЛОРБОЛ
У ЗАЛІ Й
НА ПОДВІР'І**

*Народ благословен і процвітає,
Коли своїх героїв пам'ятає*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Андрусич Ніна Олексіївна, головний редактор.

Бех Іван Дмитрович, доктор психол. наук, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України.

Беленька Ганна Володимирівна, доктор пед. наук, заступник директора з наукової роботи Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Богуш Алла Михайлівна, доктор пед. наук, дійсний член НАПН України, Південноукраїнський НПУ ім. К. Д. Ушинського.

Гавриш Наталія Василівна, доктор пед. наук, професор, Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка.

Ефименко Микола Миколайович, доктор пед. наук, професор, факультет корекційної педагогіки та психології, НПУ ім. М. П. Драгоманова.

Кононко Олена Леонтіївна, доктор психол. наук, професор, факультет психології та соціальної роботи НДУ імені Миколи Гоголя.

Ладивір Світлана Олексіївна, канд. психол. наук, Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України.

Панасюк Тамара Вікторівна, начальник відділу дошкільної освіти департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України.

Піроженко Тамара Олександрівна, доктор психол. наук, Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України.

Поніманська Тамара Іллівна, канд. пед. наук, професор, Педагогічний факультет Рівненського ДГУ.

Приходько Юлія Олексіївна, доктор психол. наук, професор, факультет педагогіки і психології, НПУ ім. М. П. Драгоманова.

Смольникова Галина Валентинівна, канд. психол. наук, ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка.

Сухомлинська Ольга Василівна, доктор пед. наук, дійсний член НАПН України.

Тарасенко Галина Сергіївна, доктор пед. наук, професор, Вінницький ДПУ ім. М. Коцюбинського.

Зміст

Офіційний відділ

Василь КРЕМЕНЬ

Журнал, що єднає науку і практику **2с. обкл.**

Розвиток мовлення

Лариса КАЛМИКОВА

Проблеми з мовленням?
Подбаймо про мотиви
Діагностика і розвиток мовленнєвих
мотивів старших дошкільнят **2**

Грамадянське виховання

Алла ГОНЧАРЕНКО

Створюймо краєзнавчі програми
Бесіда ентузіаста і скептика
про програму "Я — киянин" **6**

Психологія

Галина СМОЛЬНИКОВА

Вдалий план — запорука успіху
Поради практичному психологу **8**

Освітні новини

Юлія ЖУРЛАКОВА

Дошкільна освіта: шляхи розвитку
Репортаж зі Всеукраїнської
наради у МОН України **12**

Художня культура

Антоніна ШЕВЧУК

Дитяча хореографія
Методика роботи
з дошкільнятами **13**

Ольга ГОЛОВІЧЕНКО

У світі танцювального
мистецтва
Заняття для дітей середньої групи ... **17**

..... **Фотоконкурс "Наші діти"**

На 1-й с. обкладинки: фото Надії Ятченко, м. Київ

Фізичний розвиток

Олександр ЧМИРЬОВ

Флорбол — територія
здоров'я **20**

Лосідник

Наталія ОСТАПЕНКО

Казкове містечко **24**

Моральне виховання

Алла КОВАЛЕНКО, Тетяна ХІНЦІЦЬКА

Скажімо "Ні!"
негідним вчинкам
Заняття для старших дошкільнят **25**

Ранній вік

Світлана ЛЕБЕДЕВА, Ірина КЛІЦЕНКО

Хмаринка кличе до гри
Заняття для дітей раннього віку **28**

Інтегрована освіта

Лариса ЛУК'ЯНЧУК

Пазли: тренуємо розум у грі **30**

Математика

Тетяна СПІРКІНА

Прямокутник.
Цікаво познайомитись!
Заняття для дітей середньої групи ... **32**

Свята і розваги

Катерина ЗОРЯ

Веселі ложки
Розвага для старших дошкільнят
та їхніх батьків **34**

Музичні перлинки

Заспіваймо літечку пісню **39**

Свято щодня

Відзначаємо у червні **40**

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Щомісячний науково-методичний
журнал МОН України
для педагогів і батьків
№ 5 (897), травень 2016
Виходить з 1911/1931 року

Головний редактор

Ніна Андрусич

Заступник головного редактора

Юлія Журлакова

Редактори: **Ольга Мельник, Тетяна
Небесна, Надія Сідаш**

Коректор **Ніна Любаченко**

Комп'ютерна верстка

Володимир Васильєв

Адреса редакції:

04053, Київ-53, а/с 36

Тел.: (044) 486-11-19, (044) 486-13-32 (т/ф),
(099) 376-35-36

E-mail: dv@dvsvit.com.ua

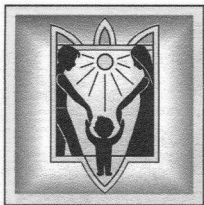
Свідectво про державну реєстрацію засобу масової
інформації: серія KB № 6919 від 31.01.2003

Видруковано у друкарні ТОВ "Літера-Друк", вул.
Озерна, 6, оф. 122, Київ, 04209. Свідectво ДК № 3689
від 28.01.2010 р.

Підписано до друку 16.05.2016. Формат 60х84 1/8.
Папірофсетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 3,72.
Умовн. фарб.-відб. 14,88. Обл.-видавн. арк. 5,5.
Наклад індексу 1279 (загальний 7970). Зам. 160480.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів
несе рекламодавець.

ПЕРЕДПЛАТНІ ІНДЕКСИ: 74140, 37860, 37861, 37862. КОМПЛЕКТ: 95989

СТВОРЮЙМО КРАЄЗНАВЧІ ПРОГРАМИ

Бесіда ентузіаста і скептика про програму “Я — киянин”

Алла ГОНЧАРЕНКО,

канд. пед. наук,

доцент кафедри методики та психології

дошкільної і початкової освіти,

ІІПО Київського університету імені Бориса Грінченка

Краєзнавча робота передбачена всіма чинними програмами з дошкільної освіти. Проте її зміст і шляхи реалізації кожний педагог обирає на власний розсуд. Значною допомогою в цьому процесі стануть регіональні програми, до розроблення яких долучаться науковці та практики. Прикладом може бути київський досвід. Поміркуймо над ключовими питаннями разом з ентузіастом і скептиком.

НАВІЩО ПОТРІБНІ РЕГІОНАЛЬНІ ПРОГРАМИ?

Ентузіаст. У дошкільці сталася чудова подія: створено регіональну парціальну програму для дошкільних навчальних закладів Києва, аналогів якої не існує!

Скептик. Є чимало програм для роботи з дошкільнятами. Чи потрібна ще одна?

☺ У жодній з чинних програм не враховано місцеві особливості, всі вони далекі від буття дитини, середовища її існування.

☹ А в інших регіональних програмах хіба не враховані?

☺ Ці програми є по суті комплексними. Вони, звісно, беруть до уваги місцеві особливості, але більше орієнтовані на різнобічний розвиток дитини. Потрібна ж програма, що відображатиме специфіку найближчого простору малюка — його міста, села, селища.

☹ Чи варто так детально ознайомлювати дошкільнят з рідним містом чи селом?

☺ Для малюка весь світ починається й обмежується середовищем, у якому він живе. Тож саме про такий простір і треба говорити, допомагати відкривати, досліджувати його. Саме на цій основі проростають зерна патріотизму, в найвищих проявах якого закладено просте відчуття приналежності: моя сім'я, мій будинок, дитячий садок, близькі люди, моє місто, моя країна.

Мета програми “Я — киянин” — враховуючи особливості мегаполіса, забезпечити сприятливі умови для виховання соціально відповідальної

творчої особистості, здатної у майбутньому конструктивно впливати на довкілля. Це питання стратегічного розвитку системи національної освіти, столичної зокрема.

☹ Чи є щось таке особливе в житті столиці, киян, що виходить за межі традиційних програм?

☺ Київ має унікальні історичні, природно-кліматичні, соціокультурні особливості. Це створює безліч можливостей для реалізації індивідуальних освітніх і культурних потреб та інтересів дитини, що заслуговує на активне використання в освітньому процесі.

З іншого боку, є й негативні моменти: очевидна штучність або обмеженість природного простору, брак соціальних контактів на тлі великої кількості людей навколо; ослаблення близьких родинних стосунків; наявність різних загроз для маленької дитини, що гальмує розвиток її самостійності тощо. Тож програма орієнтує на виважений, осмислений підхід до викликів мегаполіса задля оптимізації буття дитини, запобігання небезпекам.

☹ Свої відмінності має кожне місто, містечко, село України. І скрізь варто створювати свої програми?

☺ Саме це рекомендує лист МОНмолодьспорту від 28.02.13 № 1/9-152 “Про розроблення програм для дошкільної освіти”. Цікавими й “своїми” будуть програми кожного “району, мегаполіса, сільської місцевості, промислової, курортної, військової зони тощо”. Така практика поширена в європейських освітніх системах.

З ЧИМ ОЗНАЙОМЛЮВАТИ ДІТЕЙ?

☺ Програма “Я — киянин” *парціальна*, і окремо використовувати її не можна. Отже, треба обирати якусь комплексну. А чи вдасться узгодити їх між собою?

☺ Усі програми створюються відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти України (Базового компонента). “Я — киянин” — не виняток, її узгоджено з іншими програмами, адже вона є додатковою, помічником, а не конкурентом.

☺ З чим саме пропонується ознайомлювати дошкільнят?

☺ У програмі 4 розділи: “Здоров’я дитини”, “Природа рідного міста”, “Культура мого міста”, “Ми — кияни”. Починається вона зі **“Здоров’я дитини”** як основи життя. Цей напрям розгортається у поєднанні з руховою активністю малюків та діяльністю в природі, чого так бракує дітям мегаполіса. Ніби самі собою набувають функцій спеціального фізкультурного обладнання природні особливості ландшафту, рельєфу, дерева й куші. Програма подає ґрунтовну інформацію про здорову їжу, особливу увагу приділено воді, бо ж у великому місті варто знати, яку воду пити можна, а яку не варто. Незвичними є частини, присвячені підготовці до приймання їжі та культури її споживання в різних умовах: удома, в місцях громадського харчування, під час відпочинку в природі або в транспорті під час тривалих переїздів, адже міські сім’ї часто перекушують у дорозі.

☺ А як щодо розділу **“Природа рідного міста”**?

☺ Малюки дізнаються не лише про Дніпро, а й про ті менші річки, які дали назву столичним мікрорайонам, станціям метро, вулицям. А частина розділу “Ліси, сади, парки та сквери Києва” націлена на те, щоб викликати в дітей замилювання цими природними осередками: деревами-довгожителами, що постають, як казкові велетні; іншими неповторними об’єктами в усій їхній величч, красі, своєрідності. Так формується природозбережувальна модель поведінки в рідному місті. А ще малюки дізнаються багато цікавого про птахів, тварин та їхні скульптурні зображення, про пам’ятники рідного міста, про шанобливе ставлення киян до природи.

☺ А розділ **“Культура мого міста”**, напевне, присвячений літературі та музичній складовій?

☺ Ви не помилилися, проте це лише невеликі частини розділу. Починається він темою “Історія мого роду”, а завершується “Києвом театральним”. Тут ідеться про пам’ятні місця столиці, знайомі та цікаві дітям. Особливий акцент зроблено на киянах — творцях свого міста від давніх часів до сьогодення. І це не тільки відомі історичні

постаті, а й наші знайомі, колеги, батьки дітей. Усі вони роблять свій внесок у розквіт Києва.

Підрозділ “Архітектура Києва” — це ніби запрошення на прогулянку містом. Програма дає малюкам можливість зазирнути до всіх вартих уваги куточків столиці, театрів, концертних залів, зупинитися біля витворів сучасних архітекторів, пропонує відтворити все це у конструкторсько-будівельних іграх. Тематику конструювання наперед визначено, і вигадувати нічого не треба. На місцевому матеріалі ігри цікавіші.

Дітей ознайомлюють з творами музики та живопису, присвяченими рідному місту. Причому залучають не лише до сприймання краси, а й до її творення — облаштування, впорядкування, створення затишку на рідному подвір’ї, вулиці тощо.

Цікавий підрозділ “Їду з Києва в село” (оскільки велика частина населення столиці не є корінними киянами). Його мета — дати дошкільнятам уявлення про варіативність життєдіяльності людей, про відмінності, особливості умов життя, праці та відпочинку в місті й у селі.

☺ Знання про Київ — це добре, але де ж соціальне виховання?

☺ Зміст розділу **“Ми — кияни”** заповнює цю прогалину. Тут ідеться про дитячий садок з його щоденними клопотами і про людей з особливими потребами, про буденні справи киян та про святкові дні.

ДО ЯКОГО РЕЗУЛЬТАТУ ПРАГНУТИ?

☺ Культура, архітектура, природа, соціум — чи не занадто великий обсяг знань передбачено для засвоєння дошкільнятами?

☺ Програма орієнтована не так на знання, як на буття дитини, розвиток і виховання самостійного, вправного, життєво компетентного киянина. У ній ви не знайдете звичних термінів “учити”, “дати знання”, “закріпити знання”. На зміну їм прийшла пропозиційно-заохочувальна модель: “задовольняти інтерес”, “заохочувати”, “коментувати”, “моделювати ситуацію”, “наповнювати середовище” тощо.

☺ Який кінцевий результат передбачає програма?

☺ Запитання цікаве й доречне. Метою програми є підтримання інтересу дітей до найближчого міського простору; сприяння їм в оволодінні моделями поліпшення життя у власній оселі, на своїй вулиці, у мікрорайоні, місті.

Нумо працювати над цим разом, адже від повноцінного розвитку нинішньої малечі залежить благополуччя кожного міста, села, країни в майбутньому!

☺ З радістю приймаю запрошення.

А ви, шановні читачі? ■